

Het onderhoud van koperinstrumenten

Wanneer je een instrument van de vereniging gebruikt, dan heb je de verplichting om hier netjes en volgens de regels mee om te gaan. Hierbij hoort ook het onderhoud van de instrumenten.

Als muzikant heb je hierin een heel belangrijke rol in.

Goed onderhoud verlengt de levensduur van instrumenten en voorkomt dure reparaties.

Om je instrument op de juiste manier te onderhouden is deze instructie opgesteld.

De belangrijkste regels

Hieronder volgen de belangrijkste regels die gelden voor het gebruik en onderhoud van je instrument:

1. Ga **nooit zelf met gereedschap** aan je instrument rommelen. Meldt het euvel bij de contactpersoon en hij bepaalt wat er verder moet gebeuren.
2. Zet het instrument wanneer je het niet gebruikt nooit op de beker. Dit kan uitgebreide schade geven. Leg het instrument in de koffer/tas terug of zet het op een instrumentenstandaard.
3. Zet of leg het instrument nooit op een plaats waar mensen, kleine kinderen of dieren er op kunnen gaan zitten of het om kunnen stoten.
4. Berg losse onderdelen zoals mondstukken, pupiters e.d. in het koffer alleen op in de daarvoor bestemde opbergruimte; zorg dat deze onderdelen niet in aanraking kunnen komen met je instrument.
5. Eet nooit vlak voor of tijdens het spelen en drink dan ook geen suikerhoudende dranken. Zorg voor een schone mond voor dat je gaat spelen. Poets bij voorkeur eerst je tanden voor het spelen. Etens- en suiker resten komen anders in het instrument terecht. Maak je mondstuk regelmatig van binnen en van buiten schoon.
6. Zet je mondstuk steeds voorzichtig in de mondstukbuis en sla er nooit met de hand op. Mocht je mondstuk toch een keer vast komen te zitten, meldt dit dan bij de contactpersoon. Hij kan het mondstuk weer los krijgen.
7. Gebruik nooit agressieve schoonmaak- c.q. poetsmiddelen bij het reinigen van je instrument. Volg de hieronder beschreven instructies.
8. Gebruik voor het poetsen een zachte, pluisvrije doek. Bij de meeste instrumenten is deze meegeleverd.
9. Gebruik olie en pompvet dat door de vereniging beschikbaar wordt gesteld. Wanneer je dit op hebt, meldt dit dan bij de contactpersoon.

Wat doe ik met mijn instrument nadat ik erop heb gespeeld

Wanneer je op je instrument gespeeld hebt kan er vuiligheid achterblijven op je instrument. Vaak zijn dit vingerafdrukken die achterblijven. Wanneer deze na het bespelen van het instrument, niet direct worden verwijderd, ontstaan er op die plaatsen onherroepelijk lelijke vlekken.

Verwijder daarom na gebruik van je instrument de vingerafdrukken. Gebruik daarvoor een zachte niet pluizende poetsdoek. Bij elk instrument is hiervoor een poetsdoek meegeleverd. Wrijf het metaal op met een poetsdoek, tot je instrument weer glanst.

Ook vocht in de vorm van regenwater of vochtige lucht kan je instrument aantasten. Regendruppels die op het metaal zijn ingedroogd laten zich bijzonder moeilijk verwijderen.

Maak daarom je instrument goed droog wanneer er regenwater op terecht is gekomen. Wrijf daarna het instrument op met een zachte doek tot de glanzende kleur is teruggekomen.

! Gebruik voor het oppoetsen van je instrument NOOIT een poetsmiddel. Dit omdat dan de laklaag van het instrument kan verdwijnen.

Ook speeksel tast het metaal op den duur aan.

Verwijder na gebruik daarom altijd eerst het speekselvocht uit je instrument alvorens je dit opbergt in je koffer of tas. Zorg verder dat je na het spelen ook je mondstuk schoonmaakt met je poetsdoek.

Wat doe ik als mijn ventielen niet goed lopen

Ventielen en cilinders moeten regelmatig worden geolied met speciale ventielolie. Deze wordt door de vereniging beschikbaar gesteld. Als de ventielolie op hebt dan kun je dit melden bij de contactpersoon.

Ventielolie zorgt ervoor dat de ventielen of cilinders goed blijven functioneren en dat het metaal van de ventielen of cilinders schoon blijft.

De beste methode voor het oliën van de ventielen is als volgt:

- Trek het te oliën ventiel ca 2 a 3 cm uit de ventielbuis.
- Doe een beetje olie op het ventiel en breng het daarna met een draaiende beweging weer op de plaats.

Voor cilinders (hoorn en trombone) kunt je het beste de ventielolie spuiten in de colliesbuis, welke op het betreffende cilinderventiel correspondeert en gelijktijdig de cilinder op en neer beweegt.

Zorg er voor, dat de ventielolie altijd bij de hand is. Zodra de ventielen iets beginnen te 'zuigen' of de cilinders niet vlot draaien, direct olie aanbrengen en het euvel zal zijn verholpen. Doordat de ventielolie zeer dun is, verdwijnt de olie met het overige vocht via waterklep, buizen of beker. Daarom is 'voortdurend' oliën erg belangrijk.

Wat doe ik als de pompen niet meer soepel schuiven

Een van de meest voorkomende reparaties bij instrumenten is dat de pompen muurvast zitten en dus niet meer schuiven. Raadpleeg in dit geval de contactpersoon.

! Ga niet proberen om met geweld de pomp zelf los te krijgen.

Om te voorkomen dat ze helemaal vast gaan zitten moet je alle pompen regelmatig een keer op en neer te bewegen. Als je merkt dat de pompen niet goed meer lopen, kunt je ze met een speciaal pompvet insmeren. Dit wordt evenals de ventielolie door de vereniging beschikbaar gesteld. Als je geen pompvet meer hebt dan kun je dit melden bij de contactpersoon.

Hoe maak ik mijn koperinstrument van binnen schoon

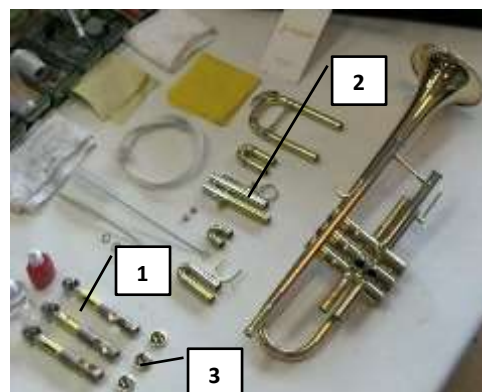
Het instrument moet ook een aantal keren per jaar van binnen gereinigd worden. Samen met je speeksel blijft er van allerlei vuiligheid (zoals etensresten) achter in je instrument. Dit tast niet alleen het metaal aan maar je instrument gaat ook langzaam dichtslibben waardoor. Dit heeft invloed op het bespelen van het instrument.

Bij het van binnen reinigen van je instrument verwijder je de ventielen en de pompen uit je instrument.

! Wanneer je bepaalde onderdelen niet met de hand los kunt krijgen ga dan nooit zelf met gereedschap aan de slag, maar meldt je bij de contactpersoon.

Het van binnen reinigen van het instrument doe je in de volgende stappen:

1. Verwijder de ventielen uit je instrument (let op welke ventiel bij welke ventielbuis hoort).
2. Verwijder de ventieldoppen aan de onderkant van je ventielbuizen.
3. Verwijder alle pompen uit je instrument

4. Leg het instrument ongeveer dertig minuten in lauwwarm water (bijvoorbeeld in de wasbak, badkuip, etc.). Je kunt hierbij een beetje vloeibaar mild reinigingsmiddel (bijvoorbeeld dreft of babyshampoo) toevoegen.

! Gebruik hierbij nooit kokend water, soda of agressieve schoonmaak middelen.

5. Maak de buizen van je instrument en de pompen schoon met een daarvoor bedoelde borstel. Deze kun je op verzoek mee naar huis krijgen.

6. De ventielhuizen kun je schoon maken door een doek om een potlood te draaien en daarmee door de binnenkant heen en weer te wrijven.

7. Spoel daarna het instrument goed uit met stromend water en wrijf alle onderdelen droog met een handdoek/theedoek.
8. Zet als laatste je instrument weer in elkaar waarbij je de ventielen oliet en de pompen voorziet van pompvet zoals hierboven beschreven.

Hou onderhoud ik mijn saxofoon

Maak je saxofoon elke keer schoon als je er op hebt gespeeld. Ook al heb je maar heel even geblazen, er zit vocht op je rietje, in je mondstuk, de hals en de rest van het instrument.

Het riet

Haal voorzichtig het rietje van je mondstuk af. Droog het rietje voorzichtig af met bijv. een stoffen zakdoek (nog beter: eerst even afspoelen met water en dan pas afdrogen).

Afdrogen doe je altijd naar de tip van het rietje toe. Dus begin bij het breedste deel, in de richting van het dunste stukje.

Berg je rietje zorgvuldig op in een rietenhouder of het meegeleverde plastic hoesje.

Het mondstuk

Maak je mondstuk aan de binnenkant droog door er een zakdoek doorheen te trekken. Ook de buitenkant kun je hiermee droogmaken. Pak niet een te grote zakdoek die amper door het mondstuk past anders zal het mondstuk sneller slijten.

Was af en toe je mondstuk af met lauwwarm water. GEEN AFWASMIDDEL of ander schoonmaakmiddel! Het materiaal kan hier niet tegen. Gebruik ook geen heet water.

De hals

Maak de hals van je saxofoon aan de binnenkant droog met een speciale halswisser.

Maak met een zakdoek ook even de uiteinden droog.

Het halskurk (waar het mondstuk overheen gaat) moet je regelmatig invetten. Dit doe je met speciaal kurkvet.

De Body

Het is belangrijk om het grootste deel van je saxofoon, de body, goed droog te maken na iedere speelbeurt. Dit kan op 2 manieren: Met een *padsaver*: dit is een lange, pluizige borstel die je na het spelen in de body van je sax steekt. Je kunt deze padsaver in je saxofoon laten zitten als je niet speelt, maar het is beter om deze eruit te halen voordat je het instrument in je koffer doet.

Met een *doortrekwisser*: een wisser is een zemen lap aan een touwtje met een loodje erin. Die trek je na het spelen minstens twee keer door je sax heen, zodat het ergste vocht eruit is.

Je kunt als je thuis bent het beste je koffer op een kier zetten, zodat het instrument nog verder kan opdrogen.

Nog enkele tips:

Gebruik een nekstop of octaafdop wanneer je niet op je saxofoon speelt. Deze beschermt het stangetje dat de hoogste octaafklep bedient. Deze dop doe je aan de bovenkant in de body van je saxofoon.

Bewaar je saxofoon in een koffer of een goede hoes. Zet je saxofoon in een speciale standaard. Dan zorg je er uiteraard voor dat deze stevig staat en niet om kan vallen. Zet je instrument in dit geval nooit in de zon of bij een warmtebron.